Parc de la Serralada Litoral

La Xara i el Pau i la bruixa de la Pinta d'or

Diputació Barcelona

Àrea d'Espais Naturals

Xarxa de Parcs Naturals

Aquest llibre s'ha editat especialment dins del programa **Viu el Parc** que es duu a terme al **Parc de la Serralada Litoral** organitzat per l'Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona. Els exemplars d'aquesta edició es repartiran entre els escolars de 5è de primària dels municipis del parc durant el període 2010-2013. D'aquest llibre s'ha fet un tiratge de 3.000 exemplars.

Primera edició
març de 2011

© del text
Gonçal Luna

© de les il·lustracions
Susanna Campillo

© d'aquesta edició
Diputació de Barcelona

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresos la reprografia i el tractament informàtic, resta rigorosament prohibida sense l'autorització prèvia per escrit dels editors, i estarà sotmesa a les sancions establertes a la llei.

Direcció, coordinació i producció
a cura d'Editorial Mediterrània, SL
Casp, 108, 8è
08010 Barcelona
Tel. 93 218 34 58
Fax 93 265 65 23
editorial@editorialmediterrania.cat
www.editorialmediterrania.cat

Disseny
Martí Abril

ISBN: 978-84-9803-440-0
DL: B-10.894-2011

Impressió
Ormoprint

Imprès a Catalunya
Printed in Catalonia

Parc de la Serralada Litoral

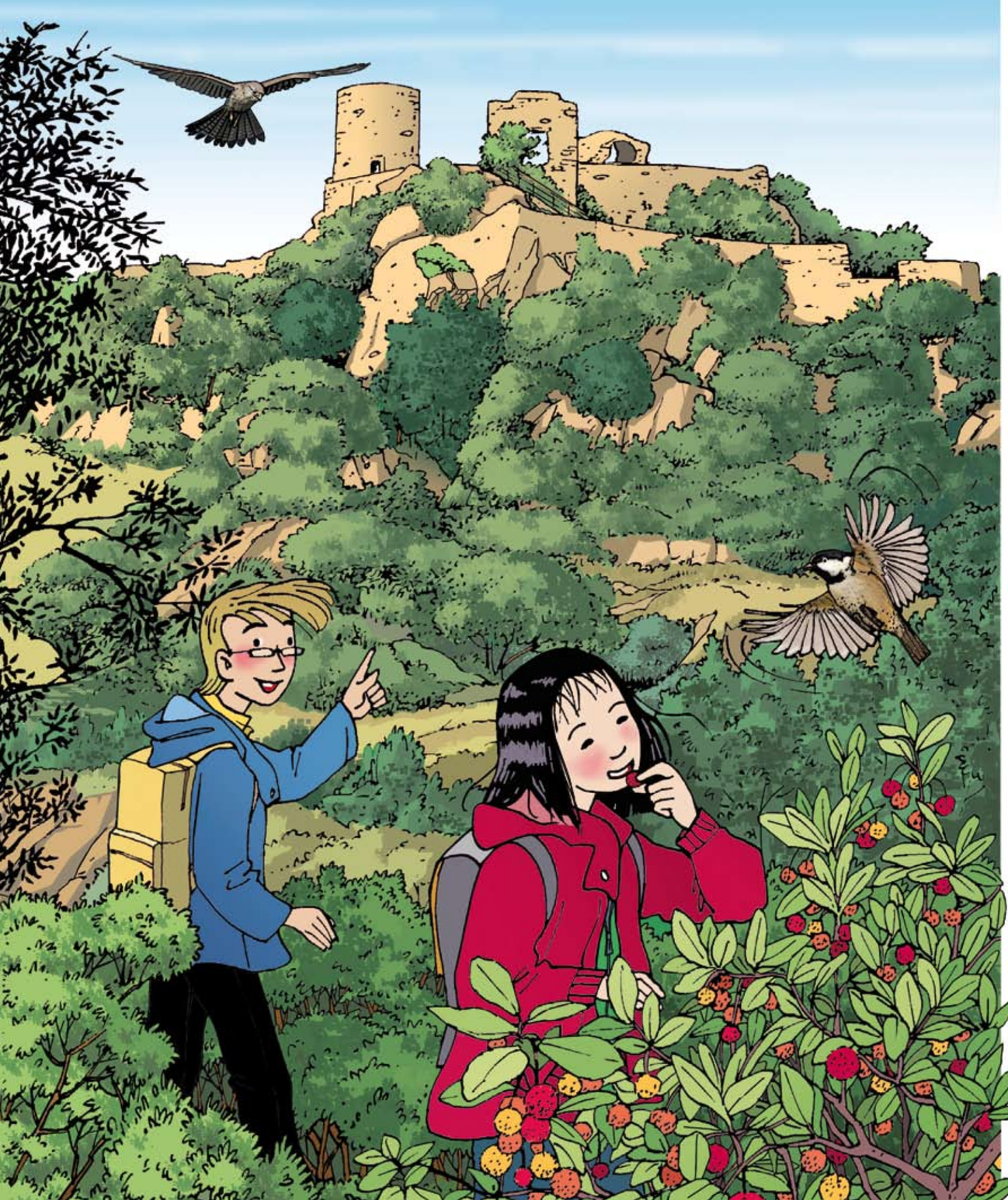
La Xara i el Pau i la bruixa de la Pinta d'or

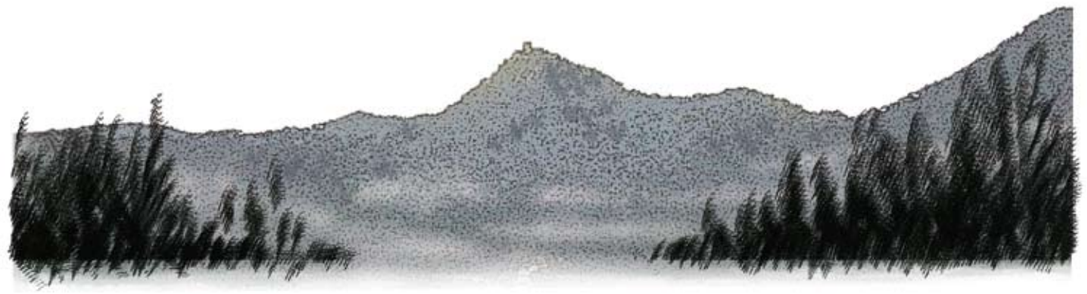

Text: Gonçal Luna

Il·lustracions: Susanna Campillo

Diputació Barcelona
Àrea d'Espais Naturals
Xarxa de Parcs Naturals

El turó “illa”

La Xara i el Pau van aprofitar aquell dia tan bonic de tardor per pujar al castell de Burriac, al Parc de la Serralada Litoral.

El castell de Burriac és al cim d’un turó que es veu des de tots els pobles del voltant: és com un turó “illa” al bell mig d’un mar de pinedes verdes. Del castell, avui, en queda ben poca cosa. A l’edat mitjana va ser un castell de debò, amb soldats i cavallers i cavalls. Però ara només queden quatre parets i la torre de l’homenatge: una torre tan alta i tan ben plantada que, si te la mires bé i després tanques els ulls, t’imagines com era el castell de veritat, amb tot i els soldats i els cavalls i els cavallers, i el recinte noble, on vivia el senyor de Santvicenç, i unes cisternes per recollir l’aigua de la pluja. Perquè, és clar, l’aigua de pluja era l’única aigua disponible al castell.

La Xara i el Pau caminaven per un corriol estret, entre matolls i alzines, i com que la nit anterior havia plogut, les lianes i les fulles els mullaven la cara en passar. Feia olor de fongs i de molsa. El camí era costerut i, fins i tot, de tant en tant, havien d’arrapar-se a les roques i grimpar. A més, aquella pedra es desfeia com la sorra i relliscava de mala manera. Per això, els nois es cansaven i la Xara s’aturava de tant en tant i s’entretenia a collir les cireretes d’arboç més madures, que són aquelles que han passat del groc al taronja, i després al vermell viu i, al final, a un color grana dolç i fosc com un elixir màgic.

Al cap de mitja hora, la Xara i el Pau van arribar al peu del castell. Malgrat la seva antigor, la construcció encara impressionava. I les vistes també: de dalt estant, es veien totes les muntanyes i els pobles del voltant, i també la costa, des de Montjuïc fins al Montnegre.

Llavors van girar la mirada cap a la torre de l’homenatge i van quedar bocabadats: al capdamunt de la torrassa, una noia dirigia la mirada cap al nord i feia visera amb la mà dreta per no enlluernar-se amb el sol. Era una mica més gran que ells, duia una diadema daurada als cabells i semblava molt normal. Tret d’un petit detall: levitava sobre la torre, a uns quants metres del terra.

La noia bruixa

Quan es va adonar que la Xara i el Pau se la miraven, la noia es va sobresaltar. I aleshores va arrencar a volar.

Però quan ja es perdia de vista, es va aturar, va quedar una estona suspesa a l'aire, com un ocell rapinyaire, va fer mitja volta i, amb una estranya acrobàcia aèria, es va plantar al davant dels nois.

—Hola bordegassos: sóc una noia bruixa i m'heu d'ajudar.

Com que el Pau i la Xara seguien amb cara de babaus, la noia va assenyalar el cel.

—Veieu aquell núvol tan negre?

Es van girar cap a on assenyalava la noia. El dia era clar i el sol brillava en un cel molt blau. Excepte al nord, on un núvol fosquíssim els amenaçava. No era un núvol maco, com aquells tan blancs i cotonosos que sembla que t'hi pots estirar a dormir, no. Era negre, molt negre i deforme. La noia bruixa va continuar:

—Ho veieu? Està clar que és un núvol dels senyors del clima: són una caterva de nigromants malignes, aquesta gent, una vergonya per al gremi de les bruixes. Maleïts siguin. Aquest cop acabaré amb ells!

La noia bruixa estava enfurismada. I el Pau i la Xara no entenien res de res: qui eren els senyors del clima? Quina mena de bruixots? Què pretenien? Per què feia tanta por aquest núvol monstruós? La noia bruixa, com que era bruixa, va llegir directament el pensament dels nois i els va contestar:

—Al meu país, o plou poc, o plou massa. Si plou poc és la sequera, si plou massa és un desastre. Sempre la mateixa cançó. Els senyors del clima són una colla de bruixots nigromants, fills de l'infern, que tenen un gran poder: engendren núvols perniciosos i congrien tempestes i pedregades sobre les muntanyes i els camps. Arruïnen les collites dels pagesos i els aboquen a la misèria. I de vegades —va afegir amb ràbia— també els maten...

En dir això, els ulls se li van humitejar, com si el vell record d'algun ésser estimat li tornés a la memòria.

—Però aquest cop no se'n sortiran pas.

El rial desbocat

La bruixeria és hereditària. Però no passa de mares a filles, sinó que són les tietes qui la transmeten a aquelles nebodes que mostren habilitat i caràcter per ser una bona bruixa.

Fa molts anys i panys, en aquell temps que els ocells tenien dents, la noia bruixa no era encara una noia bruixa. La jove vivia en un mas de les muntanyes de la serralada Litoral, amb els seus pares, que ja eren grans. No era una masia rica. Però bé que se'n sortien tots tres amb un petit camp de vinya, un parell de llenques de terra amb conreu d'horta i un raconet per plantar flor. També posseïen un ramadet de cabres, un gall i cinc o sis gallines que picotejaven el terra per buscar cucs. Com a companys de confidències, la noia tenia un gos petaner i un paó blau, que un oncle mariner li havia portat d'ultramar.

La noia també tenia un amic, un xicot molt ben plantat que era l'enveja de les fadrines de les cases del voltant. Era un bon noi, que ajudava la família quan calia anar a vendre el vi a Vallromanes o a La Roca, i també quan s'havien de collir els pèsols, els maduixots o les patates, o quan era el temps de tallar flors.

Un dia que els pares havien baixat a Argentona a vendre clavells i carabassa de confitar, el promès de la noia els va anar a trobar per acompanyar-los de tornada a la masia. Van enfilar el camí amb alegria: els pares, perquè ho havien venut tot; i, el noi, perquè aviat tornaria a veure la seva estimada. A banda i banda de la riera, els alocs feien un bonic passadís verd i algun magraner començava a treure fruit. El dia era clar, excepte al nord, on un núvol negríssim i deforme amenaçava tempesta.

A mig camí van caure les primeres gotes. I en arribar a la riera, ja van haver de cobrir-se el cap. Però, engrescats com anaven, van decidir travessar el rial. Va ser una equivocació fatal: quan eren al bell mig del torrent, una paret d'aigua que baixava de la muntanya se'ls va tirar al damunt amb la desbocada força dels cavalls, els va copejar com una maça i els va arrossegar per sempre més.

La noia bruixa, que encara no era una noia bruixa, va quedar sola en aquest món.

La pinta d'or

—Quan vaig quedar sola —va explicar la noia bruixa—, vaig pensar que valia més que em morís jo també. Per sort va aparèixer la meva tia, la bruixa de la Pinta d'or.

La Xara i el Pau i la noia bruixa desfeien el camí de Burriac i ara es dirigien cap al Montcabrer. L'aroma del romaní, la farigola i l'espígol es barrejava amb el perfum dels fongs de tardor. Els gaigs s'afanyaven a picotejar les aglans, abans que arribessin els freds de l'hivern. La noia bruixa també arreplegava herbes del bosc i les desava en una estranya cistella i demanava a la Xara i el Pau que li collissin unes trompetes de la mort que hi havia al peu d'aquell bruc, o uns carlets, o aquells rovellons bords, i uns fruits d'arboç o de roldor ben madurs.

—Al principi —va dir la noia—, jo vaig atribuir la desgràcia de la mort dels pares i del meu xicot a un capritx de la natura, a una tempesta natural. Però la tieta, la bruixa de la Pinta d'or, m'ho va explicar tot fil per randa: aquestes torbonades no són fruit de la meteorologia, sinó que les desencadenen els senyors del clima, fills del diable. Es reuneixen de nit, sovint al voltant d'un dolmen prehistòric, com els que hi ha en aquestes muntanyes. Aleshores, encenen focs i preparen beuratges i xisclen histèricament i fan danses rituals per convocar la pluja.

El Montcabrer és un altre turó que s'enlaira sobre el mar de pins de la serralada. En un dels vessants hi ha la cova de les Bones Dones. La gent dels pobles diu que, antigament, vivien a la cova unes bruixes pèrfides, les Encantades, que ajudaven els senyors del clima a conduir les tempestes contra els conreus i les viles. Ara, però, és la cova de les Bones Dones, la cova de la bruixa de la Pinta d'or.

—És la meva cova —va dir la noia—. La meva tia, la bruixa de la Pinta d'or, va heretar els poders de la seva tia, la qual els va rebre de la germana de la seva mare, i així successivament. Ara els tinc jo: sóc la bruixa de la Pinta d'or: la noia bruixa.

—Per això dus aquesta diadema daurada? —va preguntar la Xara.

—Oh, no, no! Això és només això: una diadema. Cal que passem per la cova a recollir la pinta veritable. Si no la duc, no puc exercir tot el meu poder i els meus conjurs no serviran de res contra els senyors del clima. L'hem d'anar a buscar. És imprescindible.

L'esperit del vi

—Au, som-hi...

La noia bruixa encoratjava la Xara i el Pau, perquè es feia tard i havien d'arribar a la cova per recollir la pinta d'or. El sol encara brillava al cel, però, pel nord, el núvol no parava de créixer i ennegrir-se.

Després de tot el dia de camí tenien gana. En una cruïlla de camins van trobar una masia i es van aturar una estona per acceptar el menjar que els oferien. Els amos coneixien la noia bruixa i li demanaven ajuda. Patien per tota la seva família, per la canalla, pels avis, i també pels veïns.

—Tenim por! —deien—. Si descarrega tot el que anuncia aquella nuvolada negra, ho destrossarà tot. Ens arruïnarà les vinyes. Ens arrasarà els conreus. Esqueixarà els arbres. Potser matarà els animals.

—Ara mateix —va afegir l'avi del mas— acaben de marxar, esperitats, l'hereu i la dona de can Riera, que volien arribar a casa abans que no es congriï la tempesta. Ja fa estona que l'ermità de Sant Mateu fa tocar les campanes, per mantenir la pluja a ratlla. També se senten les de Sant Salvador i les de la Cisa, i la Juliana d'Argentona. Als pobles pateixen que no baixin les rieres i s'ho enduguin tot per endavant.

Abans de marxar, la noia bruixa va demanar als pagesos algunes coses per preparar el seu elixir: un xic d'oli, un grapat de blat, uns fruits secs i una mica de vinagre i esperit de vi. Li ho van donar tot, perquè era una casa rica, que havia prosperat des de feia generacions, gràcies al treball i al producte de la vinya, que els vaixells dels pobles costaners feien arribar a Amèrica en forma d'aiguardent.

Havent reprès el camí, la noia bruixa va assenyalar:

—Mireu! Els animals estan esverats. Fugen.

Era ben cert. Com en un país encantat, semblava que les bèsties sabien quin desastre els queia al damunt. Els esquirols i les fagines saltaven de branca en branca. Un grup d'ocells variats, puputs i picots verds, tallarols i mallerengues, voletejaven dins la capçada d'una vella alzina surera. Els toixons, les guineus i els senglars feien servir els camins amples que voregen els camps verds i extensos de farratge i corrien sense girar mai cua. L'astor i el xoriguer creuaven el cel, empentats pel núvol deforme i negre que cada vegada era més a prop.

La cova daurada

Finalment, el Pau i la Xara i la noia bruixa van arribar a la cova. L'accés era perillós, perquè el forat d'entrada es trobava al bell mig d'un vessant gairebé vertical, excavat directament en aquella roca que es desfeia com la sorra de la platja: una relliscada seria mortal. La noia bruixa va veure la preocupació dibuixada a la cara dels nois i els va dir:

—Ara tanqueu els ulls i no els torneu a obriu fins que no us ho digui.

Ni la Xara ni el Pau havien levitat mai. La sensació és molt agradable. T'adones que no toques de peus a terra i, en canvi, tens molt clar que t'estàs desplaçant. Però no sents cap moviment brusc. És ben bé com si suressis sota l'aigua..., sota l'aire..., dins de l'aire... és estrany. De sobte, tornes a sentir el món sota els peus i comprens que el viatge s'ha acabat, sense necessitat que la noia bruixa et digui...

—Ja podeu obrir els ulls!

La cova de les Bones Dones és un gran forat obert a la roca de granit. A dins hi caben unes quantes persones. Mentre la Xara i el Pau es recuperaven encara de la impressió del seu viatge iniciàtic, la noia bruixa va córrer fins al fons de la gruta. La cavitat era ben fosca, però la noia va trobar a les palpentes un cofre petit de fusta treballada, del qual en va treure una pinta d'or que es va posar de seguida als cabells.

Immediatament la cova es va il·luminar amb una llum difusa d'un bell color daurat. Petites espurnes brillants centellejaven amb suavitat al voltant de la noia bruixa. El seu aspecte havia canviat totalment i ja no semblava una noia, sinó una fada feta amb polsim d'estrelles, que a ulls del Pau era com la superheroïna d'un videojoc de darrera generació. La imatge era absolutament insòlita però inspirava en els nois una gran confiança i una certa eufòria. Ara, la Xara i el Pau estaven segurs de la victòria final sobre els senyors del clima.

—Us he de demanar un darrer favor —va dir la bruixa de la Pinta d'or—: us prego que m'acompanyeu en aquest darrer conjur. Jo sola no me'n sortiré. Us he d'advertir que veureu coses que potser no us agradaran. Però passi el que passi, no patiu. Jo us protegeixo.

—Estem amb tu! —van respondre els nois.

Quan van sortir de la cova, les primeres gotes de pluja ja s'estavellaven contra el terra, grosses com grans de raïm.

L'aquelarre dels senyors del clima

Quan la Xara i el Pau i la bruixa de la Pinta d'or van arribar al dolmen de la Roca d'en Toni, els senyors del clima ja havien començat el seu aquelarre. Enfilat al monument megalític amb dues torxes a la mà i la cara negra com el carbó, el capitost dels bruixots xisclava com un posseït. Al terra, una rotllana de nigromants menors ballaven una dansa macabra al voltant de la foguera, sobre la qual bullia una grossa caldera de la qual sortia un fum verd i espès com el quitrà. La pudor se sentia de lluny i asfixiava. De les siluetes a contrallum dels fetillers en sobresortien les banyes i les cues acabades en un floc de pèls durs com filferros.

—Bruixó Komin! Bruixó Komin!

La tempesta es refermava. L'estrèpit que feien els gotallons en caure contra el terra era tan fort que pràcticament tapava l'espetec dels trons. La Xara i el Pau aconseguien amb prou feines dominar la inquietud, però la companyia de la bruixa els tranquil·litzava.

—Ràpid, enllestim el nostre calderó.

I la bruixa de la Pinta d'or hi va abocar tot el que havien recollit durant el dia, els productes bons i nobles de la natura i del treball dels homes: les herbes i els fongs, el romaní i l'espígol, l'oli i el blat, els fruits del bosc, un grapat d'aquella roca que es desfà com la sorra, un xic d'esperit de vi...

Llavors, els bruixots van fer un xiscle horrible, i empastifant-se el cos amb l'ungüent llardós que havien preparat, es van convertir en ocells negres. En el mateix instant, un llamp horrible va esquerdar un cel negre que es va obrir de bat a bat i va deixar caure una calamarsada com mai havia estat vista en aquella contrada.

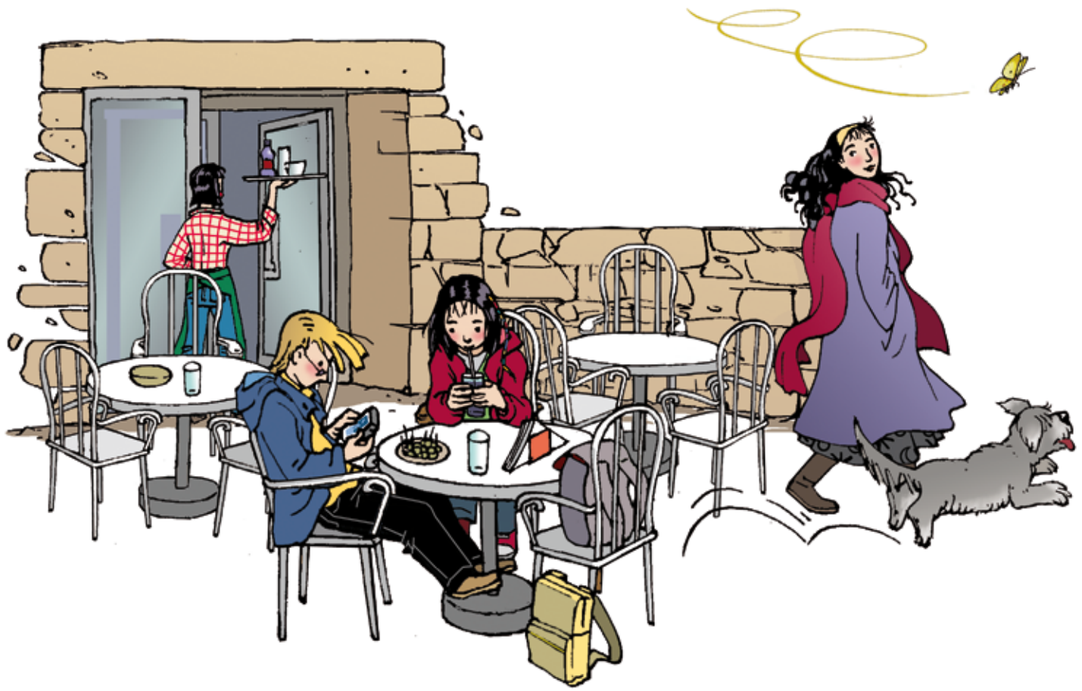
—Això no funciona —va dir la bruixa amb desesper—. Hem d'arriscar-ho tot.

Aleshores, es va treure la pinta d'or i, amb una estranya dignitat, la va abocar dins de la marmita mentre tancava els ulls i pronunciava un conjur inintel·ligible. Acte seguit es va sentir el retruny d'un tro colossal.

I després, el silenci.

Havia parat de ploure. Els bruixots havien desaparegut. Ni rastre de la tempesta. Ni aigua, ni llamps, ni trons.

La Xara i el Pau, encara espaordits per l'espectacle, van descobrir la noia bruixa, que estava ajaguda a terra, inconscient.

—Si us plau, dues taronjades i un suc de pinya.

La llegenda de la bruixa de la Pinta d'or parla molt clar: només hi ha un remei definitiu contra els senyors del clima: la pinta d'or mateixa. La bruixa que faci servir la pinta contra els bruixots, acabarà amb ells d'una vegada per totes. Però també esgotarà el seu poder per sempre més, i esdevindrà una simple mortal.

—I unes patates fregides i unes olives, també, si us plau.

Asseguts a la terrassa d'un bar, la Xara i el Pau i una noia d'aspecte molt normal que era una mica més gran que ells i que duia una diadema daurada, prenien el sol i un refresc.

El Pau s'entretenia a fer anar un videojoc de darrera generació en el qual una superheroïna feta amb polsim d'estrelles lluitava contra els senyors obscurs d'un planeta llunyà i misteriós.

La noia de la diadema daurada l'observava, divertida. Després va aixecar la vista i, fent-se visera amb la mà dreta per no enlluernar-se amb el sol, es va mirar amb afecte els vessants de la serra, que li recordaven una mar d'onades verdes. I a mitja alçada del turó illa del Montcabrer, allà on diuen que hi ha la cova de les Bones Dones, li va semblar veure un reflex brillant.

Brillant i daurat.

Títols publicats:

1. El Parc del Garraf
La Xara i el Pau i l'àliga perdiguera

2. El Parc Natural del Montseny
La Xara i el Pau i la dona d'aigua

3. El Parc del Castell de Montesquiu
La Xara i el Pau i el castell màgic

4. El Parc de la Serralada de Marina
La Xara i el Pau i la noia de la fona

5. El Parc del Montnegre i el Corredor
La Xara i el Pau i la guerra dels banyarriquers

6. Espai Natural de les Guilleries-Savassona
La Xara i el Pau i la Fadrineta de Sau

7. El Parc de la Serralada Litoral
La Xara i el Pau i la bruixa de la Pinta d'or

La Diputació de Barcelona, a través de la Xarxa de Parcs Naturals, gestiona amb els ajuntaments dotze espais naturals d'un alt valor paisatgístic, ecològic i cultural: Parc Natural del Montseny, Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, Parc del Montnegre i el Corredor, Parc del Garraf, Parc del Castell de Montesquiu, Parc d'Olèrdola, Parc del Foix, Parc de la Serralada de Marina, Parc de la Serralada Litoral, Espai Natural de les Guilleries-Savassona, Parc Agrari del Baix Llobregat i Parc Natural de la Serra de Collserola.

www.diba.cat/parcsn
www.diba.cat/parcsn/newsletter

ISBN: 978-84-9803-440-0

Parc de la Serralada Litoral

El Consorci del Parc de la Serralada Litoral l'integren:
Diputació de Barcelona, Generalitat de Catalunya, Consell Comarcal del Maresme, Consell Comarcal del Vallès Oriental i els Ajuntaments d'Alella, Argentona, Cabrera de Mar, Cabrils, Martorelles, Montornès del Vallès, Premià de Dalt, la Roca del Vallès, Santa Maria de Martorelles, Teià, Tiana, Vallromanes, Vilanova del Vallès i Vilassar de Dalt.

Diputació Barcelona | **Àrea d'Espais Naturals**
Xarxa de Parcs Naturals